

Número 42 (març 2019)

INICI / COMPARTIR LECTURES A LA BIBLIOTECA PÚBLICA

Compartir lectures a la biblioteca pública

🚩 Versió castellana

</> Metadades

Jordi Bosch

Director de la Biblioteca del Sud de Sabadell
Xarxa de Biblioteques Municipals de la Diputació de Barcelona

boschcjr@diba.cat

DOI: <https://dx.doi.org/10.1344/BiD2019.42.4>

Citació recomanada

Bosch, Jordi (2019). "Compartir lectures a la biblioteca pública". *BiD: textos universitaris de biblioteconomia i documentació*, núm. 42 (juny) . <<http://bid.ub.edu/42/bosch.htm>>. DOI: <http://dx.doi.org/10.1344/BiD2019.42.4> [Consulta: 28-06-2019].

Resum

Es pretén donar eines i estructurar una de les tasques més comunes a qualsevol biblioteca del país: la prescripció literària. S'endinsa en el terme i les seves definicions establint una alternativa a la denominació, dona estratègies sobre com prescriure i com establir un vincle amb l'usuari per tal de generar un itinerari lector que vagi dels llibres a la literatura. També es repassa la necessària formació del professional —tant en l'àmbit acadèmic com en l'autònom— amb algunes propostes de formació contínua.

Es dona importància a la responsabilitat a l'hora d'exercir aquesta tasca i s'intenta raonar què és la bona literatura amb l'ajuda de crítics literaris, escriptors i professors.

Resumen

Se pretende proporcionar herramientas y estructurar una de las tareas más comunes en cualquier biblioteca: la prescripción literaria. Profundiza en el término y sus definiciones estableciendo una alternativa a la definición, aporta estrategias sobre cómo prescribir y cómo establecer un vínculo con el usuario que genere un itinerario lector que vaya desde los libros hacia la literatura. También se repasa la necesaria formación del profesional —tanto en el ámbito académico como en el autónomo— con algunas propuestas de formación continua. Se da importancia a la responsabilidad a la hora de ejercer esta labor y se intenta reflexionar sobre qué es la buena literatura con la ayuda de críticos literarios, escritores y profesores.

Abstract

This article offers practical advice about how to approach one of the most common tasks in any public library: providing guidance about reading options. The article examines what the terms 'guiding' or 'prescribing' mean and proposes an alternative description of what this task can involve, as well as suggesting strategies for establishing connections with library users to create reader itineraries that go from books in general to literature. The article also considers the in-service training that offers library professionals the academic and personal skills to provide guidance about reading options. Finally, it stresses the importance of the librarian's responsibility when acting as a guide and uses the arguments offered by literary critics, writers and teachers to describe what constitutes good literature.

Paraules clau: Literatura; Biblioteques públiques; Foment de la lectura

Keywords:

Rebut: 12/10/2018. Acceptat: 08/01/2019.

"—Perdona, estic buscant un llibre. Què em recomanaries?"

(Qualsevol usuari o usuària en una biblioteca de Catalunya)

1 Recomanar? Prescriure? No! Compartir

Els que treballem en una biblioteca pública sabem que la pregunta anterior és una gran oportunitat. De fet, si hi ha algú que treballa actualment a qualsevol biblioteca pública —i també escolar, universitària, especialitzada, etc.— i no ho veu d'aquesta manera li demanaria, de la forma més amable possible, que busqui una altra feina. Quan veus arribar aquella persona amb ànsies de lectura que no sap què llegir i et fa la pregunta: "Perdona, estic buscant un llibre. Què em recomanaries?". La primera frase ens mostra que la persona que tenim davant busca un llibre i a nosaltres, de seguida, se'ns activa el mode *search and find*. Quin títol concret busca? Deu ser literatura fantàstica? Eròtica? Ciència? Tecnologia? En pocs moments hem fet la radiografia literària d'aquella persona. Inventada, de ben segur. Amb la pregunta és quan se'ns activen totes les alarmes. No té clara la cerca. No tenim títol, ni autor i, potser, ni paraula clau! Aquí els professionals empassem saliva i comencem una part de la nostra feina.

Abans de mostrar, però, el recorregut d'aquesta tasca tan comuna m'agradaria debatre —una mica, tampoc ens enfadarem— sobre els termes utilitzats per definir-la. Encara parlem de *recomanar* i, normalment, els usuaris així ens ho fan saber. El verb *recomanar*, segons el *Diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans* (DIEC), és "aconsellar

particularment". Però em sembla que aquesta definició i, per extensió, aquesta paraula, es deixa molts matisos que cal concebre i que anirà desgranant de mica en mica. En segona instància, s'ha posat de moda la paraula *prescriure*. Les tres accepcions que apareixen al *DIEC* no m'acaben de convèncer. "Ordenar" —l'imperatiu no ens agrada fer-lo servir gaire—, "seguir un tractament" —més relacionat amb la medicina—, "adquirir un dret" —força consolidat i podem recordar els drets del lector de Daniel Pennac—¹i "cessar una activitat pel pas del temps" —no s'adiu amb el tema que estem tractant. Per tant, algú podria dir que estem orfes de paraules però no seria veritat. Personalment, a mi m'agrada la paraula *compartir*. *Compartir* té dues accepcions que em semblen molt interessants. Per una banda, parla de "dividir i donar una part als altres" i, per l'altra, "rebre, usar, posseir, en comú". Per a mi aquestes definicions i, per extensió, aquesta paraula és la que conté els matisos de què parlava anteriorment. Primer, i ho crec ferventment, compartir una lectura és donar una part del teu coneixement i —quan ens hem llegit el llibre— de la teva experiència lectora i, de ben segur, de la teva vida. La comparteixes amb l'usuari i aquest ha de saber valorar-ho. De la mateixa manera i, sobretot no ho oblidem mai, els usuaris també poden compartir lectures amb nosaltres i hem de tenir espais físics o virtuals perquè puguin fer-ho de la forma més senzilla possible, des de la conversa informal fins al correu electrònic. Pel que fa a la segona accepció em sembla —encara— més interessant. Parla de rebre. Vull insistir que aquest rebre ha de ser bidireccional, de nosaltres cap a l'usuari i de l'usuari cap a nosaltres. *Usar* és el terme, potser, que em grinyola més. Segurament perquè l'ús em recorda a la utilitat i, de forma intertextual, al filòsof i professor de literatura Nuccio Ordine amb *La utilitat de l'inútil* (2013) —llibre indispensable per a tot bibliotecari. *Posseir* esdevé un terme que agafa un caire molt bonic —una possessió simbòlica, metafòrica—, allò que posseïm és allò que tenim i, en termes de lectura, allò que ens fa créixer. Compartir una lectura és donar poder a l'usuari, usar el saber i prendre consciència d'alguna cosa. I per acabar de quadrar el cercle hi apareix el text *en comú*. Fantàstic! Fer-ho en conjunt. Algunes de les bones pràctiques més esteses en l'àmbit de biblioteques són les trobades dels professionals on es comparteixen lectures. Què t'ha semblat? Quins són els punts forts? I els punts febles? Per a quina edat? D'aquesta manera millorem el nostre coneixement del mercat editorial. I això també ho podem fer amb els nostres usuaris —no ho oblideu! Per tant, crec que la paraula que hauríem d'utilitzar quan vulguem recomanar un llibre és *compartir*.

Aquí, però, *hypocrite lecteur, mon semblable, mon frère!* —que diria Baudelaire— tenim un problema de significat. Quan parlem de *compartir* entenem que compartim experiències viscudes. I hem de començar a canviar aquesta concepció. A mi, personalment, m'encantaria recomanar únicament i exclusivament allò que he llegit. De fet, la primera intenció sempre és aquesta. Però penseu que cada any es publiquen a Espanya més de 87.000 llibres.²Per tant, és totalment impossible llegir tot el que es publica. Així doncs, hem de buscar els mecanismes i els instruments per tal d'adquirir aquest coneixement de la millor manera possible tenint en compte la premissa anterior: no podem llegir-ho tot. I això també seria interessant que els usuaris ho tinguessin clar. Des d'aquí, doncs, faig una crida i m'obro de bat a bat per dir que no, no he llegit tots els llibres de la biblioteca, i sí, he compartit llibres que no he llegit. *Sacré bleu!* Abans de la meua crema en públic i després d'haver fet aquesta confessió, però, voldria tornar al procés de compartir lectures —a partir d'aquí usaré aquest terme.

2 Com compartir lectures?

Hi ha diferents passos que ens han d'ajudar a concretar i acotar aquest univers immens que se li presenta al nostre company lector quan es troba, sol, enmig d'un munt de llibres a les nostres prestatgeries. Per on començo? —deu pensar. Necessita el nostre acompanyament. Aquesta és una altra paraula que em sembla imprescindible. Nosaltres acompanyem els usuaris en el seu viatge literari. Jo voldria ser aquell que porta la flama que encén els peveters de la ment d'un munt de lectors i lectores. Aquesta frase, cursi si voleu, no deixa de ser veritat. La satisfacció que proporciona que vingui o torni un usuari per dir-te que el llibre que vas compartir amb ell li ha agradat —o no li ha agradat!— és indescriptible. Però tornem on estàvem. Ens cal reduir les possibilitats i això hem de saber fer-ho bé. Jo sempre aposto per tres preguntes bàsiques però que ens ajudaran molt en la nostra tasca:

- **Vol novel·la?** Els bibliotecaris acostumem a suposar que quan algú ens demana que compartim un llibre amb ell ha de ser narrativa. Moltes vegades —passa el mateix amb els infants i els joves— tenim aquesta tendència però hi ha usuaris que potser prefereixen llegir alguna biografia, un assaig sobre el concepte de la *felicitat* o conèixer dades i episodis de la Guerra Civil espanyola. I, fins i tot, els mateixos usuaris no pensen en els llibres de coneixement. Hem de potenciar-los. De la mateixa manera, no vilipendiem els altres gèneres

com la poesia, el teatre o el còmic.

- **Quin és l'últim llibre que li va agradar?** Pregunta clau per saber què ha llegit i cap a on hem d'orientar la tria. No serà el mateix si l'últim llibre que li va agradar fou *Cinquanta ombres d'en Grey* (*Fifty shades of Grey*) d'E. L. James o *Lolita* de Nabokov. Hi ha narrativa basada en la cuina de l'escriptura (barrejo alguns ingredients i apareix un llibre) i d'altres que tenen qualitat literària. Estic dient que *Cinquanta ombres d'en Grey* no té qualitat literària? Efectivament. I no ens ha de fer por saber que hi ha llibres dolents i que som nosaltres, els professionals, que hem d'acompanyar els lectors (que vulguin ser acompanyats) cap a una experiència estètica literària. Aquest tema, moltes vegades, genera controvèrsia. "Qui ets tu per dir quina és bona literatura i quina no?". Sincerament, em cansa força aquest debat, però faré alguna reflexió més endavant.
- **Què busca ara mateix?** Hem de saber si l'usuari vol seguir per la mateixa temàtica, escriptor, col·lecció, etc., o vol que l'ajudem a innovar. Hi ha usuaris que prefereixen seguir amb un escriptor o escriptora determinat perquè "no em decep", diuen. Aquesta és la por que tenen alguns i que, seguint l'estela actual d'autoajuda i tots aquests "pseudollibres", costa que surtin de la seva "zona de confort". Per posar un exemple, a la biblioteca on treballo hi ha una dona que només llegeix la Danielle Steel. Únicament i exclusivament. Arriba a la biblioteca amb un paper minuciosament plegat que conté gairebé tots els títols d'aquesta autora apuntats en bolígraf i va preguntant quins tenim. Probablement ha llegit tots els llibres de l'escriptora i li costarà molt fer algun tipus de canvi. Però quina és l'única manera amb la qual podem arribar a provocar aquest canvi? A partir del vincle.

3 El vincle per a un itinerari lector

El vincle és una altra de les paraules clau en aquest article. Sense vincle no som res. I com aconseguim aquest vincle? La resposta a aquesta pregunta és fàcil però posar-ho a la pràctica, a vegades, sembla complicat. Posaré algunes pautes:

- **Somriure.** He de dir-ho. Hi ha biblioteques —són poques, per sort— en les quals arribes i el professional està tan enganxat a la pantalla de l'ordinador que no té cap *feedback* amb l'usuari. Això no pot ser. Cal tenir contacte visual, ser amable, somriure, mostrar empatia i proximitat. Penseu i entreneu —si és necessari— el vostre llenguatge no verbal.
- **L'usuari com a objectiu final.** Sé que és complicat però quan un usuari ve a la biblioteca perquè compartiu un llibre amb ell no hi hauria d'haver res més que això. Són els usuaris els que mantenen vives les biblioteques.
- **El temps no hauria de ser un problema.** Moltes vegades ho és, és veritat. Però hem de dedicar el temps que sigui necessari per compartir lectures. Ostres, però truquen al taulell, he d'acabar la selecció, he de planificar les activitats del mes... Si hem de deixar de fer bé una tasca perquè tenim més càrrega de treball potser hauríem de començar a parlar dels estàndards de personal de les biblioteques públiques.
- **El retorn.** Ho comentava amb anterioritat: la satisfacció que provoca el fet que un usuari torni per dir-te que aquell llibre que vas compartir amb ell li va agradar és fantàstic. Sí, és veritat, és més satisfactori si ens diu que li va agradar però jo sempre reivindico que l'usuari pugui tornar i dir-me "Jordi, el llibre no em va agradar gens". I per a mi és molt important perquè també ens podem equivocar. Lluitarem fins al final per no fer-ho, però només equivocant-nos podrem acotar millor i tornar a compartir algun document que s'ajusti millor a les seves preferències.
- **L'afinitat.** Arribats aquí ho haurem aconseguit, serem la persona a qui els usuaris dipositaran la seva confiança. Això és tenir molt poder i com es podia llegir en el còmic de Spiderman: "Tenir un gran poder significa tenir una gran responsabilitat". I no ens hauríem de relaxar, ja que si no somriem, no dediquem el temps ni les ganes a l'usuari es pot anar perdent tot el que hem aconseguit.

Aquest vincle ens haurà de servir per crear un itinerari lector que vagi, sempre que sigui possible, dels llibres a la

literatura, de l'entreteniment a l'experiència estètica, de la cuina de l'escriptura a l'escriptura com a art.

4 La formació del professional

Recordo que quan vaig cursar els estudis de Biblioteconomia i Documentació vaig trobar a faltar, enormement, assignatures que m'introduïssin al món de la literatura. Quins autors i artistes he de conèixer? Què és la novel·la juvenil? La literatura infantil és, realment, infantil? Com he de compartir lectures? Quines eines m'han de servir per copsar el mercat editorial? Són moltes les preguntes que ens hem fet els professionals que treballem a les biblioteques. Moltes vegades hem optat per iniciar algun altre estudi que ens resolgués aquestes preguntes i, malauradament, segueixo veient que en el nou grau d'Informació i Documentació no hi ha cap assignatura específica que resolgui algunes de les qüestions que plantejava amb anterioritat. Per tant, què podem fer els professionals? Aquí deixo algunes idees:

- **Llibreries de capçalera.** Conèixer el món del sector editorial és essencial per formar-nos com a professionals. Cal tenir llibreries i llibreters i llibreteres de referència. Ells poden ajudar-nos en la nostra tasca de conèixer lectures i arriscar-nos-hi. El binomi llibreria-biblioteca ha de ser important,³ no només en l'àmbit de compartir lectures sinó de la programació d'activitats —ja sigui a la mateixa biblioteca per als nostres usuaris o a la llibreria per a la pròpia formació. Les biblioteques públiques acostumem a tenir un cert pressupost per a l'adquisició de material bibliogràfic i una de les maneres de fer una bona selecció és amb l'ajuda dels llibreters. Busqueu i conegueu les llibreries i relacioneu-vos amb la gent que hi treballa.
- **Grups de lectura.** Abans parlàvem de compartir lectures entre professionals del món bibliotecari i de les llibreries. Actualment hi ha diversos grups especialitzats que ofereixen aquesta possibilitat. Per exemple, la Signatura 400o les tertúlies a la llibreria Al·lotsespecialitzada en literatura infantil i juvenil. Aquest és un bon mecanisme per estar al dia del món editorial.
- **Xarxes socials.** El món de les xarxes socials, sobretot Instagram o Twitter, és un bon aparador on anar adquirint coneixements. Les llibreries comparteixen títols amb nosaltres —a vegades amb ressenya i d'altres vegades no— i per Twitter es poden seguir i llegir llibreteres o llibreters de referència amb qui has adquirit confiança i saps que allò que comparteixen és de qualitat.
- **Publicacions periòdiques.** Els suplementes culturals dels diaris o les diverses revistes especialitzades que s'editen també ens poden servir per fer-nos una idea d'allò que es publica i obtenir idees o propostes de lectura o compra per a la biblioteca. Cal ser curiosos, però, amb el fet que hi ha suplementes o revistes que comparteixen lectures seguint uns interessos econòmics o segells editorials determinats. Com a professionals del món de la informació, haurem d'establir filtres per saber on s'ofereix la màxima objectivitat professional.
- **Els usuaris.** Ells també són una font d'informació de lectures imprescindible. Hem de parlar amb ells, escoltar-los i no deixar de banda el que ens comenten i tot allò que comparteixen amb nosaltres.

5 La bona literatura

Abans he comentat que, amb més freqüència de la que desitjaria, hi ha un debat sobre si nosaltres tenim la capacitat per determinar allò que és bona literatura. Allò que he denominat abans *la cuina de l'escriptura* en contraposició amb la qualitat literària. Com que soc un humil bibliotecari em serviré d'algunes reflexions, molt encertades des del meu punt de vista, d'un crític literari expert en estudis culturals, d'escriptores amb trajectòria i d'un antic professor de secundària i escriptor integrant del Col·lectiu Pere Quart—que defensa la importància de la lectura i la literatura a l'ensenyament— per tal de donar llum a aquest debat, per a mi, innecessari. Començaré amb un crític literari de molt renom com és l'anglès Terry Eagleton on a l'obra *Cómo leer literatura* (2016, p. 210) ens fa la comparació següent:

"Disfrutar es más subjetivo que valorar. El hecho de que alguien prefiera los melocotones a las peras es una cuestión de gusto, pero no puede decirse lo mismo de una consideración como que Dostoievsky fue mejor novelista que John Grisham. Dostoievsky es mejor que Grisham del mismo modo que Tiger Woods es mejor golfista que Lady Gaga. Cualquiera que sepa algo sobre ficción o sobre golf suscribirá estas valoraciones. [...] Existen criterios para determinar lo que se considera excelente en el caso del golf o de la ficción, igual que no existen criterios semejantes para decidir si el sabor de los melocotones es mejor que el de las piñas."

Amb una senzillesa a l'abast dels millors, Eagleton fa un judici de valor sustentat amb uns coneixements sobre literatura. No parlem, per tant, de subjectivitats. El crític anglès encara hi posa més coneixement (Eagleton, 2016, p. 195):

"¿Qué es lo que convierte una obra literaria en buena, mala o regular? A lo largo de los siglos se han dado respuestas muy variadas a esta pregunta. La profundidad del conocimiento, la verosimilitud, la unidad formal, el atractivo universal, la complejidad moral, la inventiva verbal, la visión imaginativa: todos estos conceptos se han propuesto en un momento u otro como marcas de grandeza literaria."

En el llibre, de fet, va passant per cadascuna d'aquestes característiques amb exemples d'obres que són considerades clàssiques i en dona una explicació consistent. La literatura és objecte d'estudi i caldria conèixer —mínimament— l'anàlisi literària per copsar la qualitat d'una obra. I això, en certa manera, s'aconsegueix llegint. A mesura que un lector es va endinsant en la bona literatura va assaborint, entenent i copsant els detalls que fan que allò sigui, precisament, bona literatura.

Abans he comentat que a l'hora de compartir lectures amb els usuaris s'havia de fer una última pregunta: "Què busca ara mateix?". És important saber si l'usuari busca entreteniment o busca una literatura de qualitat. I algú pot preguntar, però per què volem que els nostres usuaris llegeixin bona literatura? Que llegeixin el que vulguin, no? Jo crec que com a professionals que treballem en una biblioteca tenim responsabilitats i una d'aquestes és acompanyar els nostres usuaris cap a la bona literatura. Per què? Per contestar aquesta pregunta torno a recórrer, en aquest cas, a un professor de literatura, Jaume Ferrer i Puig (2016) que feia l'apreciació següent:

"La (bona) literatura, però, a banda de la dimensió més competencial, proporciona molts beneficis com a individus i societat. El primer de tots és que és una excel·lent matèria primera del coneixement humanístic per formar una ciutadania culta, amb capacitat crítica, i que estableix ramificacions amb totes les àrees del coneixement, com en deixen constància, per exemple, les novel·les de Jules Verne.

El segon, la literatura és llenguatge i, com deia Mercè Rodoreda, 'una novel·la són paraules'. Com més paraules agabellem, com més vocabulari i lèxic dominem, com més dúctils siguem amb la llengua més capacitat i facilitat tindrem per entendre el món i l'ésser humà, i aquí la poesia també té una funció essencial com a gran receptacle de mots i sentits. En els dies que corren no podem renunciar-hi i cal que tinguem ben present que una imatge no val ni valdrà mai més que mil paraules; la imatge és barata i avui en la sobreabundància d'impactes visuals va a preu de saldo.

El tercer benefici és la vida i l'autenticitat que conté la literatura, i com des de la ficció literària es pot arribar a comprendre tan bé la realitat i els replecs de l'ànima humana."

En aquest món on tot es mesura pel benefici, pel valor afegit, per la plusvàlua, en Jaume Ferrer i Puig ens llista els beneficis de la literatura: ens proporciona coneixement humanístic, capacitat per comprendre i entendre el món i ens permet créixer interiorment. I això només ho proporciona la bona literatura. I estic segur que estaria d'acord amb l'escriptora Tina Vallès quan diu que "la literatura no serveix per a res" (Vallès, 2017) posant èmfasi i criticant la camisa de força del sistema que pressiona les humanitats perquè siguin útils —entenent la utilitat lligada al benefici econòmic. En una entrevista, l'escriptora Isabel Clara-Simó (2017) ens deia, també, que:

"la literatura no serveix per a res, és una obra d'art. No és una guia de viatges, ni una guia ètica, ni una guia per presumir davant dels amics, no és ornamental. La literatura no s'ha d'avergonyir de fer companyia quan estàs malalt o fas un viatge llarg. Evidentment, és una de les seves funcions, però no oblidem que és un art, tal com una pintura no és per a decoració d'interiors, és alguna cosa més. I una simfonia és alguna cosa més que musiqueta tranquil·la per poder dormir. Són obres d'art. En el meu cas, pot ser bo o dolent, intento que no tingui una intenció utilitària.

Sempre dic que qui vulgui utilitat vagi a la ferreteria. Ara bé, una novel·la ha de fer sentir i ha de fer pensar. Si només fa sentir és un *culebrot*; si només fa pensar és un totxo filosòfic. Però, si aconsegueixes les dues coses, encara que sigui en un lector determinat, aquesta novel·la és bona."

Molts escriptors, teòrics, crítics literaris, professors, gent del món de les humanitats estarien d'acord amb tot el que s'ha dit sobre la literatura de qualitat. Amb això no vull dir que els nostres usuaris hagin de ser erudits, hagin d'estudiar anàlisi literària o que, nosaltres, des de la nostra torre d'Ivori els anem recriminant per què llegeixen el que llegeixen. La professora i actual consellera de cultura, Laura Borràs (2017), comentava que:

"cal llegir per plaer, per aprendre, per desaprendre, per perdre's, per retrobar-se, llegir per saber dels altres, llegir per conèixer-se a un mateix. Llegir per evadir-se, llegir per recuperar-se. Llegir, llegir, llegir, sempre! Al capdavant, ja que només som temps, emprem-lo bé: llegim!".

Sí, és veritat, llegim. Però potser també hem de fer un esforç per veure com llegim i què llegim. Aquest és un tema a bastament discutit i donaria per molts articles més, però vull deixar constància que crec que s'hauria de generar un debat en l'àmbit educatiu sobre com es llegeix —quina és la millor manera per introduir els nois i noies en el món de la lectura i la literatura— i què es llegeix —per exemple, Gerónimo Stilton no hauria de ser lectura recomanada per als nois i noies a l'institut. He agafat una col·lecció com Gerónimo Stilton perquè és molt coneguda. A les biblioteques molts nens i nenes ens la demanen amb entusiasme però podem analitzar-ne el seu format i contingut per veure que ens trobem davant un producte que prioritza la quantitat a la qualitat. El disseny del llibre adquireix molt protagonisme —el color groc característic, les pàgines daurades o les olors en alguns títols— mentre que la qualitat literària és molt pobra —frases curtes i poc treballades, històries poc originals, pàgines amb només un títol per cridar l'atenció i diferents passatemps per amenitzar la lectura. El que acaba mostrant llibres i col·leccions com Gerónimo Stilton és que no n'hi ha prou amb la lectura per si sola. Calen mots encreuats, buscar diferències, poder olorar el llibre, poca lletra i molt, molt de color perquè la lectura sigui interessant. "Però jo prefereixo que llegeixin això que no llegeixin!", criden enfurismades les famílies. Doncs jo no.

La literatura, igual que tot a la vida, requereix un esforç. Les mal anomenades *lectures obligatòries* a l'institut han de ser el pas cap a l'educació literària. I no entraré al debat —estèril i innecessari— sobre els clàssics i si cal canviar aquestes lectures, ja que el focus no és amb les lectures sinó com s'ensenyen aquestes lectures. Potser serà una opinió impopular però és impossible que a un adolescent no li agradi *La metamorfosi* de Franz Kafka. No cal canviar les lectures sinó donar eines al professorat per a l'acompanyament de l'educació literària —tenint en compte, també, que l'educació comença a casa i a l'educació infantil i primària. Tal com diu Antoni Dalmaes (2016), parlant del seu alumnat, aquest ensenyament literari és molt necessari:

"perquè després d'un temps de pràctica i amb una mica de voluntat (que és una característica essencial del viure autènticament humà) el ritme d'expressió, la precisió dels adjectius, la contundència de les construccions sintàctiques i l'enorme quantitat de vocabulari adquirit amb la lectura i la imitació dels autors-models, havia eixamplat el seu món de manera descomunal, els havia donat la possibilitat d'entendre's a si mateixos dins del món i, per tant, de ser probablement millors metges, arquitectes, fusters, venedors o empresaris, però, de ben segur, que serien millors amics, companys, amants, pares..."

Els professionals que treballem a les biblioteques públiques —i escolars, universitàries, especialitzades, etc.— tenim molta responsabilitat a l'hora de recomanar, prescriure o compartir lectures —digueu-li com vulgueu, amics i amigues. No és una tasca que ens puguem prendre a la lleugera, sinó que la nostra acció repercuteix a l'educació literària d'aquell usuari que ha vingut a la biblioteca buscant ajuda. Aquesta tasca l'hem de fer, sempre, amb humilitat i sinceritat, oferint el millor de nosaltres mateixos i deixant clar què compartim i per què ho compartim. D'aquesta manera aconseguirem que alguna usuària, per exemple, provi a passar de qualsevol llibre de Danielle Steel a *Lolita* de Nabokov.

Bibliografia

Borràs, Laura (2017). "Temps de lectura". *Per què llegir*. <<http://cultura.gencat.cat/ca/departament/plans-i-programes/ambit-sectorial/pla-de-lectura-2020/per-que-llegir/laura-borras/>>. [Consulta: 17/09/2018].

Clara-Simó, Isabel (2017). "Entrevista a Isabel Clara-Simó Premi d'Honor de les Lletres Catalanes 2017: 'La literatura no serveix per res'". *Castellvilarenc.info: Diari Digital Castellbell i el Vilar*. <<https://castellvilarenc.info/2017/04/06/entrevista-amb-isabel-clara-simo-premi-dhonor-de-les-lletres-catalanes-2017-la-literatura-no-serveix-per-res/>>. [Consulta: 03/02/2019].

Dalmases, Antoni (2016). "Educar sense literatura". *Núvol*. <www.nuvol.com/opinio/educar-sense-literatura/>. [Consulta: 17/09/2018].

Ferrer i Puig, Jaume (2016). "Omplim les aules de (bona) literatura". *Catorze14*. <<https://www.catorze.cat/noticia/3314/omplim/aules/bona/literatura>>. [Consulta: 17/09/2018].

Eagleton, Terry (2016). *Cómo leer literatura*. Barcelona: Península.

Ordine, Nuccio (2013). *La utilitat de l'inútil. Manifest*. Barcelona: Quaderns Crema.

Vallès, Tina (2017). "La literatura no serveix per a res". *Vilaweb*. <<https://www.vilaweb.cat/noticies/la-literatura-no-serveix-per-res/>>. [Consulta: 17/09/2018].

Notes

¹*Els 10 drets del lector* de Daniel Pennac: <<https://www.catorze.cat/noticia/4605/10/drets/lector>>.

²Segons dades extretes de la base de dades *CulturaBASE* del Ministerio de Cultura y Deporte i del Ministerio de Educación y Formación Profesional. <<http://estadisticas.mecd.gob.es/CulturaJaxiPx/Tabla.htm?path=/t16/p16/a2005//I0/&file=T1601001.px&type=pcaxis&L=0>>. [Consulta: 18/09/2018].

³De fet, a la Facultat de Biblioteconomia i Documentació es desenvolupa el postgrau de Llibreria o el de Prescripció Lectora.

Facultat de Biblioteconomia i Documentació (UB)
(<http://www.ub.edu/biblio>)

Carrer Melcior de Palau 140, 08014-Barcelona

Graus (<http://www.ub.edu/biblio/futurs/>)

Màsters (<http://www.ub.edu/biblio/masters/masters.html>)

Doctorat (<http://www.ub.edu/biblio/doctorat-dinformacio-i-documentacio-/doctorat-dinformacio-i-documentacio-en-la-societat-del-coneixement.html>)

Altres estudis (<http://www.ub.edu>)

Estudis de Ciències de la Informació i de la Comunicació (UOC)

(http://www.uoc.edu/portal/ca/estudis_arees/ciencies_informacio_comunicacio/docencia/index.html)

Rambla del Poble Nou, 156, 08018-Barcelona (publicacions@uoc.edu) (mailto:publicacions@uoc.edu)

Oferta formativa (http://www.uoc.edu/portal/ca/estudis_arees/ciencies_informacio_comunicacio/docencia/oficials/index.html)
Coneix la UOC (<http://www.uoc.edu/portal/ca/universitat/index.html>)

/biblio/cursos-de-formacio-
continuada/altra-oferta-
formativa.html)
Recerca ([http://www.ub.edu/biblio
/reerca/7.html](http://www.ub.edu/biblio/reerca/7.html))

Recerca i innovació
([http://www.uoc.edu/portal
/ca/reerca-innovacio/index.html](http://www.uoc.edu/portal/ca/reerca-innovacio/index.html))
Viu la UOC ([http://www.uoc.edu
/portal/ca/viu-la-uoc/index.html](http://www.uoc.edu/portal/ca/viu-la-uoc/index.html))
Estudia a la UOC
(<http://estudis.uoc.edu/>)
